

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Kalföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489. sz. — — — Helyközi teleíon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-tér sora 1 korona

SZÓZAT A SZÉKELY NÉPHEZ.

— A marosvásárhelyi Székely Társaság kiáltványa. —

Székely véreink!

Székely népünk fiatalságának szét-szóródása veszedelmes méreteket kezd ölteni. Annyi szolgálót, kocsist és nap-számot viszonylagosan egy népfaj sem bocsát ki, mint a székely. Hogyha haszonnal járna ez a kóborlás, meglehetne bocsátani, de megállapítható, hogy a merész vállalkozást ritkán kíséri szerencse s az a nagy megalázkodás, amibe az otthon büszke székelyt az idegenség behajítja, káros egész fajunkra és káros egyes családokra. A szolgabér nem ér föl az áldozattal, amit erkölcsében, becsületérzésében veszít a nép. Ezen a szolgabéren nincs áldás, mert Bukarest, Budapest és Bécs stb. a bővebb költsézésre is megtanítja a cselédet. Igényei támadnak s ez igények kielégítéséért tiltott eszközkhöz is hozzányul. Különösen veszedelmes a leányok elvándorlása.

Azokon a falukon, honnan nagy tömegben messze idegenbe jár el a cselédség, gyarapodás helyett szegényedést, összetartás és szeretet helyett egyenlenséget, irigységet, tudás és szorgalom helyett fél tudakosságot, hanyagságot és sűrű családi békétlenséget látunk. Az erkölcsök hanyatlanak s a házi szorgalom fokmérőjeként szereplő háziipar, amelyben remekelnie kellett a régi székely asszonynak, elveszésnek kezd indulni.

Ki a hibás ebben? Hibás a kor, mely a megélhetést megnehezítette, de legnagyobb hibás a székely anya, ki gyermekét nem veszi azzal a féltő szeretettel körül, amit az anyai hivatás kötelességévé tesz és gyöngeségében hódolva egy természetellenes divatnak, leányát messze idegenbe bocsátja. Megkezdte egyik-másik könnyüvérű, könnyelmű anya s most az sem riad vissza, akinek komolyságára adni lehet valamit. A malacának, vagy talán még a libájának is több odaadással viseli gondját, mint a leányának.

Abban van a nagy veszedelem nálunk, hogy a női nem magasztos hivatásáról kezdett letérni, anyai és családi kötelességéről kezdett megfélekezni. A cselédbér fölfelé licitálásának célja izgatja és bolondítja a székely anyákat, de azt nem gondolják meg, hogy a több cselédbérért a legdrágábbat: a leányuk tisztaságát áldozzák föl. Nem gondolják meg, hogy reális számításal is, idehaza több a tiz korona kereset, mint Bukarestben, Budapestben, vagy Bécsben a tiz forint kereset. A tiz forint amott jobban elkél mint itthon a tiz korona.

Ezekben a nagy városokban a székely leány nem tanul falusi fehérlépnék való dolgot, de ellefejtí azí is, amit otthon a gyermekkorban tanul. Más a háztartás, más az élet, más a felfogás és a bánásmód. Külön világ az, amelyben a falusi fehérlépnem javul, csak romlik. Ritka eset, hogy a nagyvárosi életbe belekóstoló leány idehaza falun jól betöltse hivatását. Nem lesz abból egész asszony s az élet megpróbáltatásaiban helyt álló anya. A ki a zöldséget nem a kerből, hanem a vásárcsarnokból, a tojást nem a tyukólból, hanem a boltból, a tejet nem az istálóból, hanem a tejcarnokból, az ebédet nem a konyhából, hanem a vendéglőből, a tüzi fát nem az erdőből, hanem a szénestől viszi; az nem tudja, hogy a falusi ember hogyan él s mikor rákényszeredik erre a keserves életre, akkor már nehezen találja bele magát és félszegen kinozza át az életet és hozzátartozóit. Ilyen feleség mellett a férj boldogsága semteljes, ilyen anya mellett a gyermekek komoly, erkölcsös és egészséges nevelést nem nyerhetnek.

Menjen szolgálni a székelyleány, de közelebb a családi tűzhelyhez, honnan az anya is — bár némileg — ellenőrizni tudja. Menjen falura, közeli városra, hol folytatást és kiegészítést nyer az ő tudása mindabban, amire egy ügyes falusi asszonynak szüksége van. Innen igaz nem tér haza olyan cifrán, mint Bukarestből, vagy más távoli nagy városból, de a keze és a szíve inkább helyt álló lesz, vagyis egész feleségnek való fehérlépn válik belőle. S amíg a másik a 10 forint bért nem viszi haza, ez az 5 vagy 6 forint bért legnagyobbbrészt haza viszi s a szolgálatjának ebben is több látatja van. Amikora a cifra gunya leszakad, akkor rongy lesz nemcsak a gunya, hanem sokszor a fehérlépn is.

A székely anyák lássák meg ezt és irtózzanak meg tőle. Ne vessenek se Péternére, se Pálnéra, hogy ő is akként cselekedett, hanem vessen ki-ki magára, mert az anyák büne marad, ha a székely nép megromlik.

Édes székely népünk! Minket a fajszeretet vezet abban, hogy a hibákat megmondjuk. Mi, akik egyik székelyföldi városból hozzátok szólunk, szintén székelyek vagyunk és szeretjük a népünket válogatás nélkül. Nagy lenne a bánatunk, hogyha szónkat nem értenétek meg, de kétszeres lenne az örömünk, hogyha a szívetekhez s az elmétekhez férköztünk volna.

Mi erősen röstelkedünk amiatt, hogy a kóborlásban ott is egy-egy székely ember lejtőre jut és ingadozva jár idegen népek között és kacagtatja magát távol szülőtte földétől. És elfog a fölindulás és a megbotránkozás érzete, mikor a becsületes munkára termelt szép és viruló székely lányok az idegenben a gyalázat piacára kerülnek. Mert a megszólás és ítélet bizony visszahat az egész székelysége.

Lássátok, itt élnek körülöttünk más nyelvű népek is. Nem veszitek észre, hogy azok nem dobják el oly könnyen maguktól leányaikat? Nem veszitek észre, hogy ők mintha öntudatosabbak volnának azért, mert a gyermekeik erkölcsére jobban vigyáznak. Az oláh leány és a szász leány csak igen ritkán jön hozzátok szolgálni. Oláhországból senki sem jön át a mi országunkba a székely kenyerét enni. Hát nem veszitek észre, hogy ez a visszás dolog nem vezet jóra, hogy amikor a székely cselédet idegen kezek bántják és idegen nyelvek szidják, akkor mintha az egész fajt gyaláznák?!

Térjetekek eszetekre székely anyák, hogy az Isten a ti büneitekért ne büntesse ezt a szépre és jóra hivatott székely fajt.

A székely anyák ne féltsek a fiu gyermekeiket azokat adják ki a hazában bárhová gazdaságot és ipart tanulni, hogy a férfi nemben művelődjön és haladjon a nép, de a leánygyermekeiket tartsák közel, gondoskodó szemeik előtt, hogy azok a szülőföldtől s a székely nőnek való házi dolgoktól ne idegenedjenek el.

Ilyen felfogás és ilyen cselekedet mellett ismét boldog lesz a székely nép.

A selyemtenyésztés meghonosítása.

A nagymindenség haragja újra ránk zúdult. Kopár, kietlenné vált mezők, lehervadt semmivé vált vetések, táruznak szemünk elé, s mifásult közönynyel, átkos fatalizmussal nézünk szembe nyomoruságos jövőnkkel, sovány vigaszunk az „eddig is volt, ezután is lesz valahogy.”

A míg a természet szépsége felett szomorúságba borul lelkünk, nem jut eszünkbe egy mentő eszköz, mely nyomoruságainkat enyhíthetné, s a vég szükségétől megmentene. Pedig mennyi parlagon heverő, kiaknázatlan gazdasági tényező van, a mely egy szükösnek ígérkező esztendőben mentőképp szolgálhatna gazdasági változásainkban. Első sorban ilyen a selyem-tenyésztés. Kevés idő alatt, kevés munkával, vajmi kevés szakismerettel apró állatkák kenyeret hoznának nekünk. A megrögzött maradiságunk, az ősi erényekből táplálkozó büszkeségünk azonban nem engedi, hogy mi szemünkben lealázó foglalkozást üzzünk, s e helyett bánatunk számüzéseképp, jobb a korcsmák füledt levegőjében siránkozni, sopánkodni, s össze-

tett kezekkel nézni azt, hogy minden munka, minden fáradozás sem: ivé válik a természet szeszélye következtében.

Azokon a vidékeken a hol a nép nem restel „bogatászni” inséges esztendőben a nyomor, nem oly nagy nyomor, s a „lealázó” foglalkozás után jut egy karaj kenyér, s az embernek lelkeben nem merül fel azonnal az a gondolat „el innen, el a nyomor hazájából, messzi tengeren túl a dollárok országába — az új ígért földjére.”

Nyomoruság lesz nálunk, végtelen nyomoruság s lesz kivándorlás, züllés s végeredmény kép lesz még nagyobb erkölcsi romlottság.

Mit hozhat a selyem tenyésztés? Nem sokat! Gondtalan életet biztosítani, vagyont gyűjteni belőle nem lehet. Kit ezen célok vezetnek, az e gondolatnál ne menjen tovább. Ekét, ásót, kapát nem lehet miatta sarokba dobni, de rövid 5—6 hét alatt szerezhetni a vele való foglalkozás által oly összeget a mely elég egy évi kisebb kiadásokra, szűkös esztendőben elég kenyérre, 50—80—100 koronát úgy szólva játszva szerezhetni, s ha ezen összegért nem kell keresetek után szaladgálni, s aztán az adósság sulya alatt évekig nyögni, úgy hiszem a fáradság busásan megvan fizetve.

A selyem tenyésztés fő feltétele az eperfa, ha ez nincs kellő számban, a selyem tenyésztés gondolata csak fixa-idea, mely azzá marad mind addig, míg eperfáról nem gondoskodunk.

Az eperfák beszerzése a legegyszerűbb. E sorok írója s még e vármegyéből sokan, teljesen díjmentesen (még a szállítást is) kapták a szekszárdi selyem tenyésztési felügyelőségtől, úgy a fáva nevelendő, mint a kerítésnek való csemetéket, s bárki ingyen kapja a ki a felügyelőséghez egyszerű lappal is fordul.

Ay eperfa haszna úgy hiszem eléggé közismert. Gyümölcse kedvenc eledel gyerekeknek, baromfinak egyaránt, lombja a nap tikkasztó hevében hűs árnyat borít ránk, s hát még a levele, — levelében kincs van — a melyet okos ember magának könnyen megszerezhet.

Előre hát! Gondoskodjunk eperfáról, hogy aztán, amikor jönn az egek haragja, s a nap tűzszemével mindent, leperzsel s nem hullatja földünkre jótékony könyvespejt, ne lázadjunk fel mostohasága ellen, hanem új foglalkozásba kapva segítsünk magunkon, hisz oly bölcsen tudjuk „segíts magadon, s az Isten is megsegít.”

Eperfáink ma is vannak, s ha e megye területén f. évben 10 egyén foglalkozik selyem tenyésztéssel „hiszem 10 év múlva ezer és ezer ajakon kél hozsánna” hogy újra támadt egy gazdasági ágazat, amelynek üzése, — adó nélkül — hivatta van a nyomort a székely háza tájékaról eltávolítani.

Selyem hernyó peték (tojások) a szekszárdi selyemtenyésztési felügyelőségtől egyszerű levél útján díjmentesen beszerezhetők, s a petékkal egyidejűleg a tenyésztési utasítást is megkapják a megrendelők.

Ki sorsát nem bizza teljesen a nagy mindenség oltalmába az csak előre, mert azoké az érdem és a hála, kik a székely nép modern gazdasági kulturája kialakulásában az első alap kövek lerekásánál fáradoztak.

Előre! hadd legyen már hire a székelynek ne csak a haszontalan virtuskodásban, hanem a célirányos, öntudatos gazdasági fejlődésben si.

Fiat lux!

V. E.

— **Majális.** A székelyudvarhelyi Székelydalegylet pünkösd 2-od napján a Barkóczy féle kerthelyiségben „majálist” rendez.

Papi gyűlés, bizalom.

Az Udvarhely vidéki unitárius lelkész kör május 11-én tartotta ez évi 2-ik rendes gyűlését a vargyasi egyházközségben, Ajtai János homordalmási lelkész elnököle mellett. A gyűlés egyik legfontosabb tárgya az egyetemes lelkész kör elnökségének amaz átirata volt, hogy az évenkénti vidéki közgyűlést ez év jun. hó 8-án Székelyudvarhely városában ohajtanák megtartani. A gyűlés a legnagyobb örömmel vette tudomásul és a legszívesebben látja s minden lehetőt meg fog tenni arra nézve, hogy vendégeink szíves fogadtatásban részesüljenek. E célból, egy bizottságot választott: Ajtai János, Böloni Vilmos, Péter Sándor, ifj. Sándor Gergely, Ürmösi József és Rédigergéza személyében, kik a székelyudvarhelyi unitár. egyházközség előjáróságával egyetértőleg a fogadás és az ünnepség előkészületeit mielőbb megtegyék.

Azután a lelkész körnek két fontos válatáról tételt jelentés, az Unitárius Naptárról és a Dávid Ferenc füzetekről. A gyűlés örömmel vette tudomásul, hogy az igen szép erkölcsi siker mellett, anyagi veszteség sem érte egyik vállalatot sem s ennél többre — nem is volt célja — törekedni. Mindkettőnek tovább folytatását határozta a gyűlés, a szerkesztő bizottságoknak juttatott elismerés és köszönet mellett.

Ezen fontos ügyeink tárgyalásával az idő annyira eltelt, hogy ez alkalomra a tárgyszorozatba vett felolvasást a jövő gyűlésre kellett halasztanunk.

Az indítványok során Péter Sándor lelkész társunk szóvá tette a „Nemzeti Iskola” c. tanügyi lap f. évi apr. egyik számában — szeretve tisztelt és becsült — elnökünk személyét ért durva támadást. Közgyűlésünk az ügy teljes tisztázásaért nem kíván az ügygel foglalkozni, azonban a támadást elítéli. Mert „bármily zsiros állás el nem nyerhetéseért” is történt ez a brutális kirohanás, csak egy kasszabetöröt lehetne ilyen népnevelő által illetlen (enyhe kifejezés!) hangon irt támadásban részesíteni, nem pedig olyan egyént, ki a közügyért — persze a szóban forgó „zsiros állást” kivéve, mert ez a támadó egyéni érdeke — egyházközségének, a társadalmi egyesületeknek haladásáért, boldogulásáért többlet tett és munkálkodott, mint mi, a többiek együttvéve. Éppen azért ezzel szemben a közgyűlés a legőszintébb becsületes, bizalmát, igaz kartársi jóindulatát fejezi ki Ajtai János szeretett elnöke iránt.

E népnevelői támadással szemben pedig egyelőre minyjunkat megnyugtát az a tudat, hogy „kinek a milyen kalapja van, olyaunal köszön” mert hát az írás is azt mondja: „Vajjon szednek-e a tövisről szőlőt vagy a bojtórjáról fűgét.?” (Máté ev. VII. r. 16. v.)

Ürmösi József
lelk. kör. jz.

— **A festett tézta.** A földmivelésügyi miniszter körrendeletet bocsátott ki amelyben rámutat arra, hogy tudomása szerint a száritott és a konzervált téztaikat, különösen a tarhonyát, csőtésztaát és az ugynevezett levestésztaát egyes gyárak tojást pótló festékekkel festik sárgára. Leggyakrabban kátrányt használnak a festésre. Miután a téztaikat festése megtévesztő hatással van a vevőre, a miniszter elrendelte, hogy az ily módon festett téztaát hamisításnak kell tekinteni, melynek forgalombahozatala tilos. A miniszter azonban azt tapasztalta, hogy az érdekelt körök erről a tilalomról tudomással nem bírnak, felhívja tehát a törvényhatóságot, hogy rendeletét a legkiterjedtebb módon tegye közhírré és hogy ezeknek a tézstaneműeknek forgalombahozatalát ez év július 1-től a legszigorubb módon ellenőrizze.

HIREK.

Aludj el kis mécssem . . .

Aludj el kis mécssem
Ne világíts tovább,
Ne juttasd eszembe
Az élet alkonyát,
. . . Oh, ha rá gondolok,
Borzad lelkem, testem:
— Engemet, az sem lesz
A ki eltemessen.

Aludj el kis mécssem!
Haldokló világod
Fényénél a végzet
Titkaiba látok,
Ugy fázik a lelkem,
Ugy sirja, zokogja:
Az se lesz, a ki majd
A szemem be fogja.

Aludj el kis mécssem . . .
— Vagy én eloltalak,
Sötétben egyedül
Kisírom magamat . . .
Mig elnyom az álom =
Egyetlen jóltevőm,
Az egész világon!

Dr. Király Péter.

— **Ditró község ünnepe.** A esikmegyei Ditró községben ünnepelték meg fényesen az új templom keresztjét, mely alkalommal a lakosság is szeretettel tüntetett Takó János főesperes mellett, aki az egész vidék nagyrabecsülését és tiszteletét bírja és akit emberbaráti, nemes tulajdonságáért most tüntettek ki a Ferencz József-rend lovagkeresztjével. Az ünnepélyen megjelent Gyakokay főispán is, akit a vasuti állomáson Csiby Imre főbíró fogadott. Az ezrekre menő község az ünnepélyes szentmise után zászlók alatt vonult fel az új templomhoz, ahol a kereszt megszentelése és fölhelyezése áhítatos imák mellett történt meg. Az egyházi ünnepség után a képviselő-testületi közgyűlés következett, melyet Csiby Imre főbíró vezetett. Az ünnepelt Takó János főesperest öt tagból álló küldöttség hívta meg és a gyermekpapság kíséretében jelent meg, a közgyűlés tagjainak lelkes eljenzésétől fogadva. Itt a főispán szívelyes üdvözlő beszéd kíséretében adta át az érdemekben gazdag főesperesnek a királyi kitüntetést, aki egyszerű, keresetlen közvetlenséggel válaszolt, a többek között ezeket mondva:

— Köszönetet mondok a főispán urnak, amiért — bár tudatában volt annak, hogy politikai meggyőződésünk ellenkező — fardott e kitüntetésért. Tartozom azonban magamnak azzal a kijelentéssel, hogy e kitüntetést első pillanattól kezdve azzal az elhatározással fogadom el, hogy ezért politikai meggyőződésemen, elveimen változtatnom nem kell. Elveim fenntartásával fogadtam és fogadom el e kitüntetést.

Percekig tartó eljenzés zugott végig a termen és a mikor Mezei Géza dr tartalmas, szíves üdvözlő szavai után az elnök az ülést bezárta, tüntetve ünnepelte a község Takó Jánost, a függetlenségi 48-as eszme rendithetetlen harcosát. Közgyűlés után diszebed következett, melyen számos pohárköszöntőben méltatták a derék lelki pásztor érdemeit.

— **Hálás köszönet.** Szeretett, jó Béla fiunk halála alkalmával tanusított mely részvétért, az elhunyt barátainak, ismerőseinek s mindazoknak, kik velünk együtt éreztek mélyen megsomorodott szívvel hálás köszönetet mond: A gyászoló család nevében Barcsay Károly.

— **Panasz.** A következő panaszos sorokat vettük: „Igaz-e, hogy folyó évben az utcákat söprik? Én tagadom, mivel a Bethlen- és Petőfi utcák — nem is szólva a többi mellékutcaokról — valósággal a piszok melegágyai. Két-három kéthetente egyszer söpörnek és akkor is ott hegyják, míg a szél újból széthordja. Ez pedig nagy baj az egészségre nézve. A míg a parasztlak söpörtek, azok kötelességüket jobban, — ha nem is úgy amint kellene, de — sokkal jobban teljesítették, mint a jelenlegi vállalkozó. A fizetést felveszi, de tenni semmit nem tesz. Ki ellenőrzi ezt? A piac tiszta, de a többit tessék megnézni!” Közöljük e panaszt, hogy arról az illetékesek tudomást vegyenek. Azonban — miután az ügy állásáról közvetlen tudomással nem bírhatunk — csakis jóhiszemű információknak tekintjük, minden támadási szándék nélkül. Az ellenkező véleményeknek is készséggel helyet adunk, annál inkább, mert a Kossuth utcában a vállalkozó kötelességét pontosan teljesíti.

— **Székely bank.** A kassai Székely Társaság vasárnap délelőtt tartotta ülését a városháza nagytermében, melyen a tagok teljes számban jelentek meg. Az ülésnek egyetlen tárgya volt Kelemen József vámfőtiszt következő indítványa: Mondja ki a kassai Székely Társaság, hogy szükséges egy nagy, országos székely bank felállítása. E bank főtevékenységi köre arra szorítkoznék, hogy a székely földön idegen kézre jutott, vagy gazdátlanul vált székely birtokokat összevásárolná, nagy gyár- és ipartelepeket létesítené, mi által sikerülne a székelyeket földjükhöz lekötöni, a kivándorlást megakadályozni, sőt a visszavándorlás lehetőségeit megteremtene. E cél érdekében indíttassék minél előbb, minél nagyobb országos mozgalom. Az indítvány felett beható eszmecsere folytattak és elhatározták, hogy június hó 3-án közgyűlést hívnak egybe, amelyen a Székely Társaság a további teendőket el fogja határozni.

— **A bikszádi üveggyár.** Bikszád község lakói 30,000 korona értékű üzletrésszel szövetkezetet alakítottak, amely a kormánytól 30,000 korona államsegélyt kapott. Szerezték maguknak az Országos Központi Hitelszövetkezetnél olcsó hitelt s berbe vették a bikszádi üveggyárat. A szükséges átalakításokat már meg is kezdték és hamarosan be is fejezik, úgy hogy a munka nemsokára kezdetét veheti. Az üveggyár évi termelését 150 vasúti kocsi rakományra teszik, amely kizárólag ásványvízes és gyógytári palackokra fog szorítkozni. A környékbeli fürdők forrásainak és a közeli gyógytáraknak üveg szükséglete által ekként biztosítva is van a termelésnek elhelyezése.

— **Községek országos kongresszusa.** A községek július 16-án országos kongresszust készülnék tartani Budapesten, amely következő pontokkal foglalkoznék: 1. A községek helyzete. 2. A községi terhek csökkentése. 3. A községek állami segélyezése. 4. A közigazgatás reformja és a községek önrendelkezési joga. 5. A községi jövedelmek emelése. 6. A választói reform és a községek érdeke. 7. A községek szabad szervezetének megalakítása. Ez az utóbbi pont arra vonatkozik, hogy a tavaly megalakított Magyarországi községek szövetségének az alapszabályait a belügyminiszter megtagadta. A községek most szövetség helyett szabadszervezetben próbálnak tömörülni.

— **A kivándorlók utlevélének ellenőrzése.** A belügyminiszter a kivándorlók utlevélének ellenőrzése dolgában fontos újítást hozott be. A hatóságok részéről ugyanis sok panasz merült föl a miatt, hogy a kivándorlók utlevelüket Amerikából levélben hazaküldötték ismerőseiknek és rokonaiknak, minek következtében törvényellenes kivándorlás történhetett. Ennek megszüntetése érdekében a belügyminiszter elrendelte, hogy a határrendőrség közegei minden utlevélnek első és utolsó lapjára rábélyegezzék a kikötőváros kezdőbetűjét. Ezzel az intézkedéssel nemcsak az utlevélcsempészés lehetőségének veszik elejét, hanem a kivándorlókat is megmenlik attól, hogy az utirány megválasztásánál illetéktelen befolyások érvényesüljenek.

— **„Miként ünnepeljük a madarak és fák napját?”** cím alatt az Országos Állatvédő Egyesület ismét egy füzetet adott ki, mely az egyesület által múlt évben kiírt irodalmi pályázat nyomán díjazott kilenc pályamunkát foglalja magában. E pályamunkák célja az, hogy a néptanítóknak a Madarak és Fák Napja megünneplése körül való feladatát megkönnyítsék, utmutatást szolgáltatassanak és előadási mintákat nyújtsanak. Ezt a füzetet az Országos Állatvédő Egyesület, IX., Ernő-utca 11—13. a néptanítóknak kívánatra díjtalanul és portómentesen megküldi.

— **Mikor kezdődjék a tankötelezettség?** Gábel Gyula székesszéki tanító harminc évi tanítóskodása alatt arra a szomorú tapasztalatra jutott, hogy épen az elemi iskola első osztálya az, amely a gyermekek testi fejlődését megakadályozza. Nemzeti érdeket vél tehát szolgálni, mikor a gyermekek testi fejlődése érdekében a képviselőházhoz fordul, hogy az első osztályba kerülő gyermekeket, akik hivatva vannak arra, hogy a magyar nemzet erős oszlopai legyenek, törvénnyel mentse meg az elcseneveződéstől és változtassák meg az eddigi ferdeségeket. Nem kisebb szaktekintély, mint Müller Károly báró, az Országos Közegészségügyi Tanács elnökének buzdítására kéri előterjesztésében a képviselőházat, hogy a lözoktatási törvény idevágó pontjának megváltoztatásával az általános tankötelezettség a gyermek hetedik életévének betöltésével kezdődjék. A reformot Gábel Gyula igen alaposan megindokolja és kifejti, hogy ennek a rendszerváltozásnak nemcsak az elemi iskola fogja nagy hasznát látni, hanem befolyással lesz a további iskoláztatására, az ember egész fejlődésére is: ez az egy év legalább husz évi sportolással fog felérni. Végül kéri a képviselőházat, hogy a tervre vonatkozólag kérje ki a szakbizottságok, az Országos Közoktatási Tanács, az Országos Közegészségügyi Tanács és a székesszéki iskolai hatóság véleményét. Megjegyzendő, hogy a budapesti VI. ker. Izabella-utcai elemi iskola tanítótestülete már foglalkozott a tervvel s ezt egyhangulag elfogadta.

— **Tyukok bajnoki versenye.** Ne tessék azt gondolni, hogy olyan tyukokról van szó, amelyek valamely evezős- vagy torna-egyletbe iratkoztak be és versenyfutásban vagy birkózásban mérték össze erejüket. Nem. Itt mindössze a tavaszi tojástojó versenyről lesz szó, amely Angliában folyt le a baromfitenyésztő és kihasználó egyesület védnöksége alatt. A nem annyira nemes, mint inkább hasznos és tanulságos verseny számbeli eredményei most kerültek nyilvánosságra. E szerint a tojástojó versenyben 112 csapat tyuk

vett részt; minden csapat négy tyukból állott. Helvennyole csapat Worcestershirecen tojt a tojásokat, 34 csapat pedig Preston városában. A tizenhat héig tartó verseny idején oly kitűnő rekordokat alapítottak a tyukok, hogy számonfelüli ezüst- és aranyérmeket kellett kiosztani. A legkimagaslóbb egyéni rekord jól megemelt Buff Orpington tyuké; ez a tyuk 112 nap alatt 103 tojást hozott a világra. A négy legjobb csapat 301, 305, 293, és 282 tojást tojt. A hat aranyérmes White Wvandote és White Leghorn. Anconai és Buff Orpington tyukok nyerték el. Az ezüstérmekkel White Wvandote és White Leghorn tyukokat jutalmazták meg. A díjnyertes tyukok valamennyien nehéz súlyúak. A díjak odaítélésénél nemcsak a tojások számára, de azok nagyságára is tekintettel voltak. Az összes versenyző tyukok a verseny folyamán alaposan meghíztak.

Irodalom.

— Most jelent meg: **Dr Kárpáti nótás könyve** — Vágy zsebre — alaku zsebkönyvekben, tartalmazza a jelenben legnépszerűbb nóta költő Dr Kárpátiak 20 legszebb, közismert nótáit.

Dr Kárpáti neve a nótairódalom mezején máris elsőrendű tekintély. Nem fokozatosan, de egy csapásra hódítottak az ő nótái, s az utolsó évtized alig teremt az ővéit megközelítő — hangulatos, bájos, behízelgő, közvetlen a szívhez szóló nótákat, mert a „Te adtad nekem az első álmatlan szomorú éjet — Legény bucsu — Vallomás — Esti ima — Valamikor régen — Emlékszel-e mit fogadtál — közkedvelt nóták nem muló értékű, de egyenesen remekei a magyar nóta irodalomnak.

20. szépségben egymással vetekedő nótát tartalmaz a Dr Kárpáti nótáskönyve — amely nóták nagy alaku kiadásában 20 koronáért vásárolhatók — míg a nótáskönyvbe összegyűjtve — csak 2 koronába kerülnek.

Dr Kárpáti Nótás Könyve a következő 20 legszebb nótáit tartalmazza: 1. Te adtad nekem az első álmatlan szomorú éjet — 2. Legény bucsu. — 3. Volt egy kis lány. — 4. Szomorú az erdő. — 5. Nem hiszed el, hogy szeretlek. — 6. A kikelet csalt ki. — 7. Elvagyok én tiltva téled. — 8. Azt akarják ne szeressem. — 9. Vigytek el innen messze. — 10. Éjszakánként álmaimban. — 11. Esti ima. — 12. Amióta bánatommal idegenbe járok. — 13. Ezer csillag tükrözik a Dunában. — 14. Lakadalom a falukban. — 15. Madárdalozás rózsakerted. — 16. Szeretlek már évek óta. — 17. Emlékszel-e mit fogadtál. — 18. A faluba hogyha járok. — 19. Valamikor régen. — 20. Ne tudja meg soha senki.

Dr Kárpáti Nótás Könyve csak a most kiadott készlet fogytáig lesz forgalomba tartva, azután csak egyes füzetekben 3-3 dal 2 koronájával lesznek kaphatók. A Dr Kárpáti nóták nagy, kóta alaku kiadásban is — valamennyi kaphatók. Megrendelések mindkét kiadásra a kiadó Klöckner Ede zeneműkiadóhivatalához Budepesten, VIII., József-körut 11. intézményük — ahonnan minden nyomtatásban megjelent zenemű a legelőnyösebben megrendelhető, ugyszintén a „Székely Udvarhely“ kiadóhivatalában is (Betegh Pálnál) Székelyudvarhelyt.

„M-i-i-t?” — Papa megengedte! Hisz' valódi **Jacobi-féle Antinicotin**-cigaretta hüvelyek fadobozban!

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI“ jelzéssel valódi!

AIDA

FIGYELEM!

AIDA VERGE és BLUE STAR CONTINENTAL

PAPER BLUE STAR

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ IFT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIAK.
ÓVAKODJUNK ÉRTEKTELEN UTÁNZATOKTÓL!

Kiadó lakás. Négy szobás lakás Székelyudvarhely, Tábor-utca 2 sz. alatt. Kiadó. Helyi és vidéki irások. 4475. 1911. évi. tkvi. szám.

Hirdetmény.

Alsósófalva községre nézve az 1892. évi XXIX. t. c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztétlen, azaz a felszólítással tétetik közé:

1., hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján ideértve a §-oknak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t. c. 15. §-a pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. XVI. t. c. 15. §-b. pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. évi XXIX. t. c. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, evégből törlési kereseteket hat hónap alatt vagyis az 1911. évi november hó 28. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be,

mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2., hogy mindazok, akik az 1886. évi XXIX. t. c. 16. és 18. §-ainak esetében ide értve, az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással elni kívánják: írásbeli ellentmondásaikat hat hónap alatt vagyis 1911. évi november 28. napjáig bezárólag a tkvi. hatósághoz nyujtsák be, mert ez meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vételni nem fog;

3., hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzéseket sérelmesnek találják e tekintetben felszólításukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1911. évi november hó 28. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csak a törvényrendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a kiküldöttnek eredeti okirataikat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék mint tkönyvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1911. máj 12-én Mihály János s. k. kir. törvényszéki bíró.

A kiadmány hitelül:

Dósa Aladár.

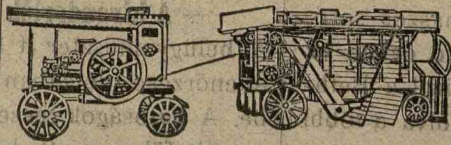
kir. tszéki. telekkönyvvezető.

B O R I!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

!! MOTOROK !!

Legjobb, legmegbízhatóbb üzemű benzinmotorok, cséplőkészletek, benzinmotoros magánjárók, eredeti Svéd nyersolajmotorok és szívógázmotorok kedvező fizetési feltételekkel, több évi jótállással kaphatók.

Karczag Testvérekénél

Budapest. V., Aulich-utca 7.

Árjegyzék és költségvetés ingyen és bérmentve.

Czell Frigyes

és Fiai

bortermelők és bornagykereskedők Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitűnő sajattermés és vörös borok.

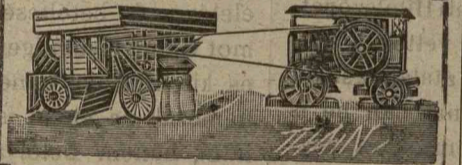
Síremlékek és lépcsőkövek

Székelyudvarhely, Kossuth-utca 52-ik szám alatt

Imreh Márton kőfaragómester üzletében kaphatók a legutányosabban. Elvállal egyéb építéshez való munkát is. Erősségért és tartósságért jótállást vállal.

HA ÖN

egy gazdaságos üzembiztos kiváló munkateljesítményű

motoros cséplőkészletet előnyös árban, kedvező fizetési módozatokkal teljes szavatossággal, beszerezni óhajt, úgy forduljon megkereséssel

SZÜCS ÖDÖN

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-U. 66. szám alatti mezőgazdasági és ipari gépkereskedelmi vállalathoz, mely cég felszólításra árjegyzéket és költségvetést díjmentesen küld meg.

Stoch Cognac

Garantált valódi borpárlat. F. Stoch a legszigorúbb ellenőrzés mellett történik.

Gamis és Stoch Barcola.

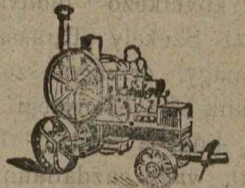
A töltés és a gaszolás Bécsben a cs. kir. vegyészeti állomáson történik s minden egyes palack az állomás bejegyzőjével van ellátva.

Mindenütt kapható

Hamisítástól védve

CLIMAX

nyersolaj-motorok, lokomobilok és benzin cséplőgarnitúrák

Teljes gyári szavatosság! Minden motor elküldés előtt hivatalos vizsgálatnak lesz alávetve.

Elsőrangú elismerő-nyilatkozatok! Kérjen díjtalan ajánlatot!

Bachrich és Társa motorgyári fióktelepe Budapest, Szabadság-tér 17. sz. (Tözsdep.)

Arany, Ezüst, Vas, Bronz, Porcellán és **Régiségeket** megbízhatóan vásárolhat. Fa azonnal megvásárol, esetleg értékelés vagy utasítást ad.

Hagyatéki árveréseken

mint vevő résztvevő Arany, briliáns ékszereket, ezüst tárgyakat (tört állapotban is) bármilyen összegre vásárol.

Dietrich Gyula ötvös mester Kolozsvárt

Levélbeni megkeresésre azonnal válaszol.

Sürgőnyeim: Dietrich ékszerész Kolozsvárt

ÉRTESEITÉS.

Cipőraktáromat leszállított árak mellett kiárusítom.

Szükségletét mindenki saját érdekében el ne mulassza nálam beszerezni.

Tisztelettel

Szentkovits János Utóda

Kész blousok és gyermekruhák.

Kész aljak és kostümök mélyen leszállított árakban kaphatók.

Butorüzlet áthelyezése.

A nagyérdemű közönség tudomására hozom, hogy butorraktáramat Kossuth utca 27 sz. alá helyeztem át, hol dúsan berendezett raktárban nagyválaszték van mindenféle berendezésekben és a legnagyobb igényeket is kielégíthetem. Szíves pártfogást kérve, vagyok mély tisztelettel:

Balázs Károly.

Vizsgai íráslapok kaphatók legelőnyösebben, nyomtatva Betegh Pálnál Székelyudvarhely

Betegh Pál villam-motoros könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhely.